

Valtiovarainvaliokunnan tiedotustilaisuus 11.12.2020

Tiedottaja Heli Kesti-Ylioja, eduskunnan kanslia:

No niin, tervetuloa kaikille tähän valtiovarainvaliokunnan budjettimietintöinfoon! Etenemme nyt niin, että valiokunnan puheenjohtaja Johannes Koskinen pitää aloituspuheenvuoron, jonka jälkeen valiokunnan ryhmävastaavilla on noin 2 minuutin puheenvuorot. Sitten lopuksi on varattu aikaa toimittajien Teams-kysymyksiin. – Puheenjohtaja Koskinen, olkaa hyvä.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitos. – Tervetuloa valtiovarainvaliokunnan puolesta tähän tiedotustilaisuuteen. Valtiovarainvaliokuntahan on joutunut tänä vuonna työskentelemään hyvin poikkeuksellisissa oloissa – ennätyksellinen määrä lisäbudjetteja, ja niistä saadaan kasaan ennätyksellisen suuri summa koko vuoden käytetyksi rahaksi valtiontaloudessa. Nyt sitten ensi vuoden budjetin kokonaisuutta voisi tietysti luonnehtia niin, että siinä siirrytään koronapelastustoimista elvytyspainotteiseen budjettiin, mutta kovin paljonhan riittää vielä suoraan koronaan liittyviä menoja ensi vuodellekin.

Tuohon mietintöön: Sen ikään kuin ydin on aika lailla yksimielisestikin valmisteltu, mutta mietintöön sisältyy kolme vastalauseita – kokoomuksen, perussuomalaisen ja kristillisdemokraattien – joissa sitten on lavennettu heidän omien budjettivaihtoehtojensa pohjalta hyvinkin isoon joukkoon asioita, lausumia ja määrärahaesityksiä.

Talousarvion loppusumma on noin 65,2 miljardia euroa, mikä on 7,5 miljardia enemmän kuin tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa. Summaa nostavat yhteensä noin miljardin euron verran muun muassa tänä vuonna lisätalousarviossa tehdyt päätökset, jotka heijastuvat ensi vuoteen, kuten monivuotiset väylähankkeet ja yritystuet. Merkittäviä lisäyksiä aiheuttavat myös muun muassa koronavirustilanteeseen suoraan liittyvät menot, 1,6 miljardia euroa, monitoimihävittäjien hankinnan eteneminen 1,5 miljardin euron summalla, suhdanneluonteiset menot, 800 miljoonaa, sekä kuntien tukeminen, 300 miljoonaa euroa.

Tuosta kuntien tukemisesta sen verran, että sehän on keskusteluttanut viime päivinä. Itse asiassa valtiovarainvaliokunta on näiden lisäbudjettien yhteydessä useammankin kerran korostanut sitä, että juuri tässä tilanteessa kuntien pitää saada täysimääräinen tuki menoihinsa. Taustallahan oli se, että edellisvuonna kunnissa tuli ennätyksellinen yhteenlaskettu budjettialijäämä kautta maan, vain muutamilla oli plussan puolella.

Ja nyt kun on kauhisteltu sitä, että on maksettu ehkä vajaa miljardi euroa enemmän koronaan liittyviä erityistukia ja veromenetysten kompensatioita, että se olisi ikään kuin jotain ylimääräistä rahaa kuntien taloudessa, niin kun muistetaan, että siellä pohjalla oli edellisellä vaalikaudella tehdyt isot leikkaukset ja juuri niistä johtuva vuoden 19 iso alijäämä, niin mihinkään hukkaan nämä rahat eivät suinkaan tänä vuonna mene. Niillä

pystytään turvaamaan keskeiset julkiset palvelut. Tätä valiokunta on pitkin vuotta korostanut lisäbudjettimietinnöissään, ja nyt sama linjaus on kirjattu mietintöön. Ensi vuonna sitten on mahdollisuus kohdentaa tarkemmin lisärahoitusta ikään kuin kuntakohtaisesti syntyneiden lisämenojen ja veronmenetysten mukaan. Varmaan jatkossakaan niitä ei täysin saada sovitettua yksi yhteen, eikä siihen ole syytä pyrkiäkään, vaan pidetään kokonaisuutena kuntasektori kuitenkin hyvin toiminnassa ja estetään paniikinomaisia lomautus- ja irtisanomispäätöksiä.

Ensi vuoden talousarvio on siis näillä valiokunnan muutoksilla 11,7 miljardia euroa alijäämäinen, ja se katetaan lisälainanotolla. Ensi vuoden lopussa valtionvelan arvioidaan olevan noin 138 miljardia euroa – suhdanneluontaiset – mikä on noin 57 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Perinteisen tapaan valtiovarainvaliokunta on osoittanut talousarvioon 40 miljoonan euron menolisäykset, jotka kohdistetaan muun muassa liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen, noin 18 miljoonan euron edestä, osaamisen parantamiseen monipuolisesti koulutuksen ja kulttuurin sektoreilla, ulkoilun ja luonnossa liikkumisen edistämiseen sekä kansalaisjärjestöjen toimintaan.

Tuo mainittu julkinen velka on otettu tarkasteluun. Sitä tarkastellaan paljon enemmän ensi vuoden keväällä julkisen talouden suunnitelman yhteydessä. Se kasvaa kaikissa maissa juuri globaaliin koronakriisiin liittyen. Suomessa talousarvioesityksen mukaan velkasuhde nousee ensi vuonna noin 73 prosenttiin – siis koko julkinen velka, kunnat mukaan lukien – ja vuoteen 2024 mennessä yli 75 prosenttiin. Tämä aiheuttaa huolta, ja se on talous- ja finanssipolitiikan suuntaamisessa keskeinen kohde, miten saadaan työllisyysastetta nostettua. Me tarvitsemme elvyttävää finanssipolitiikkaa paitsi ensi vuodelle myös varmasti aika pitkälti sitä seuraavalle vuodelle, mutta tuo alijäämä täytyy saada nopeasti alenevaan suuntaan. Erityisen tärkeää on estää talouskasvun edellytysten pitkäaikainen heikkeneminen. Esimerkiksi yritysten konkurssiaalto ja massatyöttömyys voisivat alentaa talouden tuotantokapasiteettia pitkäksi aikaa. Valiokunta painottaa, että on myös tärkeää huolehtia kilpailukyvyistä, jotta Suomi pääsee mukaan kasvuun, kun kansainvälinen kysyntä alkaa elpyä.

Yhtenä näistä lausumista – koko valiokunnan tekemiä on vain neljä – nostaisin esiin sen, että valiokunta kiinnittää huomiota mielenterveyden häiriöiden merkitykseen julkiselle taloudelle, sillä mielenterveydelliset syyt ovat nousseet työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen yleisimmäksi perusteeksi. Kun avun tarve on koronaepidemian vuoksi edelleen kasvanut, on aivan välttämätöntä parantaa mielenterveyshäiriöiden ehkäisyä ja palveluiden saatavuutta.

Ensi vuoden poikkeuksellisuudesta: Tietysti heti alkumetreillä on tulossa kestävän kasvun ohjelma eli EU:n elvytyspaketti. Valiokunta aikoo paneutua siihen heti vuodenvaihteen jälkeen. Tarkoitus on, että täältä helmikuun alussa annettaisiin hallitukselle mietintö ja selontekoon vastaus eduskunnan puolesta. Sillä sitten suunnattaisiin elvytysrahan käyttöä, jotta se mahdollisimman oikein ja tehokkaasti elvyttäisi taloutta.

Tärkeätä on havaita myöskin Euroopan keskuspankin rooli. Juuri eilen tulleet päätökset 500 miljardin lisäohjelmasta auttavat pitämään taloutta pystyssä, kun koronakriisi luonteeltaan näkyy jatkuvan pidempään kuin mitä toiveikkaimmissa ennusteissa alkuvuodesta ennustettiin. Kokonaisuutena Suomihan on pärjännyt hyvin. Jos tämän vuoden miinusmerkkinen bkt:n pudotus jää 3 prosentin seutuville, niin ensi vuonna on sitten eväitä päästä lähelle samaa suuruusluokkaa jo plussan puolelle, ja tietysti mielellään vielä voimakkaampaankin kasvuun, jos tämän kriisin kansainvälinen luonne sen mahdollistaa.

Tässä yleiset esittelysanat. Jos mennään sitten ryhmien puheenvuoroihin. –
Varapuheenjohtaja Pirttilahti keskustapuolueesta aloittaa.

Valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Arto Pirttilahti:

Kiitoksia, puheenjohtaja. – Kiitoksia puheenjohtaja Koskiselle ja valiokunnan jäsenille ja varsinkin jaostoissa oleville jäsenille, jaostojen puheenjohtajille ja myös meidän valiokuntaneuvoksillemme, että saimme taas tässä ajassa ja tässä tilanteessa tämän budjetin kokonaisuudessaan kasaan. Kiitos siitä.

Jos keskustan näkökulmasta voin sanoa oikein läpeensä poliittisen arvion, niin tästä tuli aika kepulainen budjetti. Tarkoitan sitä, että tässä on rokoteasiat eli kansanterveys tärkeimpänä lähtökohtana, ja siihen varataan ensi vuodelle määrättävät rahat.

Keskustalle ovat tärkeitä myös työpaikat ja se, että niitä saadaan turvattua Suomen kokonaisuudessa, sanotaan, Suomen päästä päähän ja laidasta laitaan. Myös yrittäjyyteen laitettavat panokset ovat tärkeitä, että vielä tässä koronatilanteessa ensi vuonnakin meillä on erilaisia tukirakenteita yrityksille, mutta meidän täytyy myös vahvistaa teollista pohjaa ja myös kehittämishankkeita, joita silloin on tulossa, ja osaltaan myös elpymisrahalla varmaan tullaan vielä vahvistamaan meidän vientiteollisuutta ja sitä kautta yritystoimintaa ja kansantuloa.

Keskustalle on tosiaankin yhtä tärkeätä, että kaikki ovat mukana: että jokainen suomalainen, koko maa, on kaikin tavoin mukana. Meidän täytyy kaikin tavoin torjua sitä, että tässä koronatilanteessakin ihmisten ja maanosien välille tulisi eriarvoisuutta. Siksi tässä budjetissa tuomme esille poikkeuksellisenkin mittavasti kuntien rahoitusasioita. Koetamme turvata ihmisen ja lähipalveluiden eli arjen turvan asioita. Muuten kunnat joutuisivat tässä aika tiukkaan tilanteeseen, lomautuksiin ja muihin, jos tätä asiaa ei hoidettaisi myös budjetin kautta.

Arvoisa puheenjohtaja! Vielä siitä, että kaikki suomalaiset ja koko Suomi tulisi pitää mukana: Meillä oli pieni 40 miljoonan jakovara eli eduskunnan jakovara käytössä. Se pyrittiin jakamaan aika laajalle eri puolille Suomea, jotta se ilahduttaisi siellä pienillä tiehankkeilla, pienillä kulttuurihankkeilla. Mutta nostaisin tässä koronatilanteessa esille juuri vapaaehtoisjärjestöjenkin roolin, ja tässä huomioitiin niitä budjettivajeita, joita budjetissa oli.

Nostan viimeisenä kohtana esille turvallisuuden. Todellakin arjen turva on tärkeä asia, mutta myös poliisimäärärahoitusta tulee. Mutta kyllähän tässä budjetissa isoin valtuutus annetaan HX-hankintoihin ja meidän puolustusvoimien turvallisuuteen.

Totta on, että velkaa otetaan edelleen ja sitä on harmittavan iso määrä. Meidän täytyy tehdä selvä suunnitelma, millä tavalla me lähdemme sitä murtamaan, kun pääsemme tästä koronasta eroon, eli mitkä ovat ne elpymistoimet, joita tehdään. Kyllä, jo ensi vuoden aikana varmaan budjettiriihessä hallituksen täytyy tehdä toimenpiteitä, jotta päästään tästä jatkoon ja katsotaan tämä velkatasapaino.

Ihan lopuksi, että tilanne on kaikin tavoin vakava taloudenkin osalta, mutta kyllä Suomi tästä selviytyy. Sumun keskeltä näkyy jo valonpilkahdusta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitoksia. – Mennään nyt ensin läpi hallitusryhmät ja sitten oppositior ryhmät. – Inka Hopsu vihreistä.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Inka Hopsu:

Kiitos, puheenjohtaja. – Olen tosiaan vihreiden edustaja Inka Hopsu ja tuuraan Heli Järvistä, joka oli meidän neuvottelijamme.

Ensi vuoden budjettia rakennettiin hyvin haastavissa oloissa. Samaan aikaan piti ja pitää yhä ratkaista ilmastomuutos, talouden haasteet ja sitten tämä koronapandemia. Hallitus ymmärtää oman vastuunsa laajasti. Kannamme vastuuta taloudesta, ympäristöstä ja ihmisistä. Näitä ei voi erottaa toisistaan.

Työllisyyden osalta tässä mietinnössä valiokunta pitää tärkeänä sitä, että työllisyyden parantamisen tavoittelusta ei luovuttu koronakriisin vuoksi, sillä kriisin vaikutus julkiseen talouteen lisää entisestään työllisyystavoitteiden merkitystä.

Myös minä ajattelin nostaa esille mielenterveysasiat, jotka puheenjohtaja Koskinenkin nosti, mutta sanon siitä nämä OECD:n raportin luvut, jotka ovat aika pysäyttäviä. Mielenterveyden suorat ja epäsuorat kustannukset ovat Suomessa OECD-maiden suurimpien joukossa, peräti 5,3 prosenttia bruttokansantuotteesta ja vuositasolla noin 11 miljardia euroa. Valiokunta todella korostaa, että sekä mielenterveyshäiriöiden ehkäisyyn että -palveluiden saatavuuteen pitää panostaa.

No, oliko budjetti kepulainen, mutta vuoden 21 budjettia leimaavat ainakin ilmastoteot. Niiden aika on viimeistään nyt. Ensi vuoden budjetti sisältää merkittäviä ja kauaskantoisia päätöksiä ilmastomuutoksen torjumiseksi: lämmityspolttoaineiden verotusta korotetaan, teollisuuden energiaverojen alasajo käynnistyy, päästökauppakompensaatio lakkautetaan ja tilalle rakennetaan teollisuuden uudistumista voimakkaammin tukeva sähköistymisen tuki. Liikenteen työsuhte-etuja käydään läpi ilmastolinssillä. Myös luonnonsuojelurahoitus on tulevana vuonna 100 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin hallituskauden alussa.

Toinen vahva panostusosa-alue on osaaminen. Lapset ja nuoret ovat meidän tulevaisuus, ja siksi hallitus haluaa tehdä pitkäaikaisia ratkaisuja. Niistä oppivelvollisuuden laajentaminen on varmasti merkittävin, historiallinen. Samalla panostamme myös perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatuun, ja olen iloinen myös kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta. Lisäämme myös varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja, sillä näistä tekijöistä on todella kova pula.

Sitten muutama maininta, nosto vielä jakovaroista. Sieltä haluan nostaa esille erityisesti Luonnontieteellisen museon, jolla oli sekä kertynyttä koronagäppä että pysyvän rahoitusratkaisun tarve. Sinne saadaan lisäpanostusta. Sitten saimaannorppa ja saaristo saavat Pidä saaristo siistinä ry:n tarpeellisen laivahankkeen, ja sinne saadaan kaksi muutakin hanketta, jotka edistävät alueen pääsyä Unescon luonnonperintökohteeksi. Kuten mainittu, kansallispuistot sekä luonnonsuojelu- ja retkeilyalueet ovat olleet koronavuonna entistä suosituimpia ja kunnostustarve on siellä suuri, samoin partiolaisten Evon leirintäalueen rakenteet. Tämä kokonaispaketti ihan merkittävästi kasvaa.

Pidän tärkeänä sitä, että liikennehankkeiden yhteydessä etenevät myös kävelyn ja pyöräilyn hankkeet ja pyöräparkit, ja sitä, että oppimista ja osaamista edistetään muun muassa lukutaitohankkeen jatkolla, Taidetestaajat-toiminnan jatkolla, saamelaisten kielipesätoiminnalla, etäopetukseen panostamisella ja opettajankoulutuksella muun muassa tasa-arvokysymyksissä. Myös naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan lisätään rahoitusta.

Jaan myös saman arvion, että moni vapaaehtoisjärjestö saa tässä hyvin tarpeellista lisärahoitusta. – Kiitos.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitos. – Ja sitten vasemmistoliitto, Pia Lohikoski.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Pia Lohikoski:

Kiitos! Minun nimeni on Pia Lohikoski. Olen vasemmistoliiton valiokuntavastaava valtiovarainvaliokunnassa.

Vasemmistoliitto on tyytyväinen sekä hallituksen alkuperäiseen esitykseen että myöskin valiokunnan lisäys- ja muutosehdotuksiin. Hyvinvointivaltio on vaimentanut koronakriisin iskuja, ja on todella tärkeää, että hallitus ohjaa mittavan tukipaketin kunnille myös ensi vuonna, jotta kuntien elintärkeät hyvinvointi- ja peruspalvelut turvataan eivätkä kunnat joudu pulaan.

Vuonna 2021 jatketaan myöskin elvyttävää finanssipolitiikkaa, tuetaan sitä kautta työllisyyttä, tuotantoa ja talouden toimeliaisuutta. Meidän näkökulmastamme elvyttävä talouspolitiikka on kriisin keskellä tärkeintä työllisyyspolitiikkaa.

Olen itse erittäin iloinen siitä, että hallitus katsoo eteenpäin ja pidentää oppivelvollisuutta samalla, kun investoidaan kaikkiin koulutusasteisiin ja jatkuvaan oppimiseen. Valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä hallitusryhmät päättivät lisäksi useista

lisäsatsauksista. Tällekin sektorille lisäsatsauksia kohdennettiin esimerkiksi lasten lukutaitohankkeisiin, opettajien täydennyskoulutukseen, kulttuurihankkeisiin sekä kansalaisjärjestöille.

Ympäristöpuolella ilahduttavia ovat satsaukset kansallispuistoihin, luonnonsuojeluun ja retkeilykohteisiin. Kuten tässä äsken edustaja Hopsukin totesi, niin koronavuotena ollaan haluttu satsata tähän, kun ihmiset ulkoilevat ja retkeilevät, että mahdollisuudet ovat kunnossa. Myöskin liikennehankkeisiin osoitettiin merkittäviä summia, joilla painotetaan eri puolilla Suomea liikenneturvallisuuden ja myös kevyen liikenteen näkökulmia.

Sitten yhtenä nostona vielä haluaisin mainita asuntopolitiikasta sen, että pääluokassa 35, joka on ympäristöministeriön ala, ollaan nostamassa ARA-tuotantoa lähelle hallitusohjelman kymmenentuhannen pitkään korkotukilainalla rahoitetun asunnon vuosittaista rakentamista. Arvion mukaan ollaan pääsemässä kohti tätä tasoa. On todella tärkeää, että asumisen hintaa saadaan alas etenkin täällä kasvukeskuksissa, missä se on kohtuuton. Toivottavasti se saadaan kuriin. Koska ihmisten talous on korona-aikana tiukalla, tämä on entistäkin tärkeämpää. Toisaalta rakentaminen on aina myöskin elvyttävää ja työllistävää toimintaa. – Kiitos.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Den Svenska Riksdagsgruppen, Anders Adlercreutz.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Anders Adlercreutz:

Tack, herr ordförande. – 11,7 miljardin alijäämä on todella iso, mutta samalla on selvää, että tälle finanssipoliittiselle linjalle ei ole juuri vaihtoehtoa, ja sen ovat kyllä myöskin opposition varjobudjetit todistaneet. Voi myös ehkä todeta, että Suomi on liki kaikilla mittareilla myös talouden näkökulmasta pärjännyt tässä kriisissä varsin hyvin. Mutta on yhtä selvää, että kartan siitä, miten palaamme tältä uralta hieman normaalimpaan todellisuuteen, pitää olla selvä ja sen pitää olla konkreettinen, ja tähän tullaan palaamaan kevään aikana.

Jo tässä budjetissa tehdään kilpailukykyyn vaikuttavia päätöksiä: Teollisuuden kilpailukykyä parannetaan energiaverotuksen kautta. Osaamiseen satsataan isosti, kuten edustaja Hopsu totesi. Kuntia tuetaan, jotta palvelut ja työllisyys eivät notkahtaisi.

OECD julkaisi Suomen maaraporttinsa torstaina, ja siinä nostetaan esille paitsi esimerkiksi mielenterveysongelmat, jotka tässä olivat jo esillä, erityisesti rakenteellisten uudistusten tarpeet. Tämä koskee terveyssektoria ja koulutussektoria. – niiden kohdallahan tähän budjettiin sisältyy monia hyviä asioita. Siinä mainitaan erityisesti työmarkkinat. Se, että työllisyys on erityisen matala iäkkäämpien työikäisten joukossa, on kansallinen häpeäpilkku, ja tähän tullaan nyt tarttumaan.

Nämä päätökset eivät voi odottaa, ikinä ei ole liian aikaisin. Tarvitaan toimia iäkkäämpien työllisyyden parantamiseksi, mutta myös paikallista joustoa, paikallista sopimista, joka tunnistaa muuttuvan työelämän ja muuttuvan yrityskentän. Osa tästä

käsiteltävästä paketista koostuu niin sanotusta jakovarasta. Se on osa, jossa me voimme tehdä täällä eduskunnassa kohdistettuja satsauksia tiettyihin kipupisteisiin.

De här extra anslagen får ofta ganska stor uppmärksamhet när budgeten presenteras så här inför jul, och det här är en del av budgeten där vi ledamöter kan göra punktinsatser i frågor som vi tillsammans vaskar fram som vi tycker att kanske annars blir utanför. I den här budgeten är jag speciellt glad över satsningar på exportfrämjande verksamhet. Det är sannerligen någonting vi behöver i dessa dagar, i synnerhet med tanke på den rekyl som vi hoppas kommer nästa år. Till exempel Viexpo och Finsk-svenska handelskammaren gör ett stort arbete i att främja finländska företags exportsträvanden.

Det är helt klart att vi också måste fokusera på ett längre perspektiv. I den här budgeten finns ju anslag för en förlängning av läroplikten, någonting som våra nationalekonomiska experter förespråkat, där finns anslag för småbarnsfostran, stöd till grundskolan, men i de här extra anslagen finns också vissa punktsatsningar som jag vill lyfta fram.

I ett längre perspektiv ser jag inte mycket viktigare än det att vi också fostrar kommande företagare, och här skulle jag vilja lyfta fram organisationer som Företagsbyn, Ung Företagsamhet och många andra. De får nu anslag som de kan söka för att visa ungdomar hur samhället fungerar, hur ekonomin fungerar, hur man grundar företag, och det här ger säkert utdelning på längre sikt.

Med tanke på de regioner som kanske tidigare blivit litet förbisedda så är det skäl att speciellt notera de satsningar på infrastruktur som nu görs i Västra Nyland, och till exempel Vasa hamnväg öppnar för nya möjligheter för industri och export i Vasa. Sedan lyfte Inka Hopsu fram till exempel arbetet för att rena Saimen, vilket vi också ser som mycket viktigt. Där fick ju Skärgårdshavet redan tidigare sitt fartyg.

Den här budgeten innehåller till en stor del lösningar på våra kommande problem, men det är klart att vi också i ett litet längre perspektiv snabbt måste få en klar vägkarta för hur tar oss ut till en situation där vi har en balanserad offentlig ekonomi.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Tack. – Ja sitten siirrytään oppositioryhmiin. – Perussuomalaisten edustaja Ville Vähämäki.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Ville Vähämäki:

Kiitoksia, puheenjohtaja. – Meillä on tietenkin oppositiossa omat vastalauseemme tähän. Me itse esitämme 255 lausumaa ja epäluottamuslause-ehdotusta salissa. Minkä takia meillä on näin paljon näitä lausumia? Meillä tämä vastalause sisältää osaltaan työllisyystoimenpidepaketin, jota tehtiin kevätkaudella, ja muun muassa TEMin pääluokkaan on 44 työllistävää tai työllisyyden hoitoa auttavaa lausumaa. Niin kuin tässä on monesti kuultu, ennätysvelanottoon kuluvan vuoden osalta oli seitsemän lisäbudjettia. Näin tässä käy, kun tulopuoli sakkaa ja menopuoli samaan aikaan kasvaa.

Se, mitä tässä on huomioitavaa ensi vuoden budjetin osalta: mietinnöllä aktivoidaan käytännössä nämä hävittäjähankinnat, ja on myöskin sovittu se, että hintataso pysyy vuoden 2021 tasossa, niin että se on se tasan kymppi

Talousnäkymistä noin yleisesti: Ne ovat hyvin sumuiset. Työllisyysastehan meillä tulee tippumaan tuonne 71–71,5:een. Velkasuhde kasvaa samalla 73:een, ja uhkana on siis, että velkasuhde vielä tästä kasvaa tuonne 75:een vuoteen 2024 mennessä. Toisaalta myöskin positiivista on se, että lainanhoitokulut ovat pienemmät kuin moneen kymmeneen vuoteen, elikkä meillä on onnistunut hyvin lainojen liikkeelle laskeminen.

Finanssipolitiikan linjasta: Se on tietenkin elvyttävää. Taloutta pitää elvyttää, teollisuutta tukea ja t&k-toimintaa tukea, mutta meidän pitäisi enemmän kiinnittää huomiota siihen, miten meidän tämä bulkkiteollisuus, josta me saamme valtiolle myöskin paljon tuloja, pystyttäisiin pitämään täällä Suomessa.

Paluu kehyksiin tulee ajankohtaiseksi ensi vuonna. Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus etsii tehokkaita työllisyyskeinoja, joilla voidaan muun muassa vähentää kohtaanto-ongelmia ja madaltaa työllistymiskynnystä.

Tämä tässä näin lyhyesti hiukan yli 2 minuutissa – Kiitos.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen

Kiitoksia. – Ja kokoomuksen ryhmä, edustaja Sari Sarkomaa.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Sarkomaa:

Kiitos, puheenjohtaja. – Tosiaan olen kokoomuksen eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja ja tuuraan tässä valiokuntavastaava Heinosta. Kiitän puheenjohtajaa ja kaikkia ryhmiä yhteistyöstä. Paljon on ollut työtä tällä kaudella, ja totean sen, että kasvavista koronartunnoista huolimatta on positiivisia uutisia. Koronarokote kyllä parantaa merkittävästi talouden näkymiä, ja kasvuun päästään kiinni, jos uskalletaan uudistua. Mutta jos nykysuuntaa ei muuteta, niin kyllä edessä on iloisen 20-luvun sijasta kitulias ja menetetty vuosikymmen. Kokoomus esittää vastalauseen, joka pohjautuu meidän Toivon polku -vaihtoehtobudjettiimme. Meillä on 100 lausumaa ja yksi epäluottamuslause.

Kasvu syntyy, jos on yrityksiä, joilla on kykyä ja halua investoida ja työllistää. Elvyttävää politiikkaa tarvitaan kyllä, mutta samalla on kyettävä ratkaisemaan julkisen talouden ylivelkaantumishaaste. Uudistustoimia ei voi jättää tekemättä, kasvu ei synny itsestään, ja tämä tiekartta hallitukselta puuttuu, niin kuin edellisissä puheenvuoroissa on todettu.

Me esitämme vaihtoehdossa keinot pienempään velkaantumiseen yhdistettyinä uusiin työpaikkoihin ja veronalennukseen. Ensi vuoden talousarvion työn verotuksen kiristykset ovat myrkyä taloudelle ja työllisyydelle.

Nostan nopeasti kolme asiaa. Kokoomus nostaisi menoelvytyksen rinnalle veroelvytyksen. Korotettu kotitalousvähennys elvyttäisi palvelualoja,

superkotitalousvähennys senioreiden kotona asumista, ja ravintoloiden alv-alennus elvyttäisi rajusti kärsinyttä toimialaa – myöskin matkailun ohella.

Veronkevennykset toisivat kotitalouksille lisää ostovoimaa, eli me paisuttaisimme ihmisten kukkaroa niin, että ihmiset saisivat todella enemmän mahdollisuuksia, ja palkasta ja eläkkeestä jäisi enemmän käteen. Se on hyvä tapa elvyttää. Näin tehdään Ruotsissa ja monissa Euroopan maissa. Myös Suomen Pankki on todennut, että veroelvytyksen vaikutus kestää menoelvytystä pidempään. Ihmettelen, miksi tämä ei hallitukselle käy.

Sitten, puheenjohtaja, toiseksi totean, että hallituksen työllisyystoimet ovat lähtötelineissään ja esitämme toimet, joilla luodaan edellytykset 120 000:een uuteen työpaikkaan. Paikallinen sopiminen ei ole edennyt. Ikävä kyllä terapiatakuusta ei ole tehty totta. Nyt tehdään siitä ponsia, toivottavasti se saadaan tehtyä. Se on myös erittäin tärkeä työllisyyskeino.

Ja sitten kolmantena totean, että meidän pitää uskaltaa tehdä rohkeita uudistuksia tästä hankalasta tilanteesta huolimatta: tehdä uudistuksia, jotka vahvistavat ihmisten uskoa siihen, että heistä pidetään huolta. Yleinen ansiosidonnainen kaikille antaisi mahdollisuuden riittävään työttömyysturvan yhdenvertaisesti. Sen tekisimme. Purkaisimme kannustinloukkuja, niin että kaikki työ kannattaa. Huolehtisimme hallituksen laiminlyömistä, kotihoidon varassa olevista ikäihmisistä. Vahvistaisimme kotihoidon palveluita. Purkaisimme hoitovelkaa antamalla palveluita emmekä tuomalla lisää hallintoa ja veroja.

Ja ehkä tässä viimeisenä totean sen, että me haluamme panostaa pysyvästi koulutukseen, varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja ammatillisen koulutuksen opettajiin emmekä pätärahoina, ja pohdin, mitä käy sitten esimerkiksi opettajille, kun nuo hallituksen pätärahat päättyvät. Eli haluamme vahvistaa osaamista, niin että jokainen nuori voi suorittaa toisen asteen tutkinnon ja sitten tavoitella unelmiaan.

Ja ihan viimeisenä sanon, että kokoomuksen vaihtoehtobudjetin ehkä semmoinen sininen lanka on se, että emme vain velalla paisuttaisi julkisia menoja. Me emme voi nostaa itseämme tukasta, vaan meidän täytyy saada myöskin talouden pyörät pyörimään, vahvistaa yksityistä taloutta, ostovoimaa ja yrityksiä ja sitä kautta saada sitten Suomi nousemaan entistä parempana, kun pääsemme tästä koronan alhosta. – Kiitos.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitoksia. – Kristillisdemokraatit, Sari Essayah.

Valtiovarainvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Essayah:

Kiitoksia, puheenjohtaja. – Ja kiitoksia tosiaankin valiokunnalle, valiokunnan puheenjohtajistolle, puheenjohtajalle ja virkamiehille tästä työstä, jota ollaan tehty valiokunnassa.

Kristillisdemokraatit näkevät omassa vastalauseessaan sen, että hallituksen elvytystoimet ovat jääneet vajaiksi ja erityisesti niiltä osin, että me olisimme toivoneet veroelvytystä, joka olisi kohdistunut kansalaisiin. Samalla hallituksen olisi pitänyt perua sellaisia hallitusohjelman mukaisia uudistuksia, jotka lisäävät julkisia menoja pitkällä aikavälillä. KD:n vastalause sisältää 34 lausumaa ja yhden epäluottamuslauseen.

Tietenkin tässä hallituksen esityksessä on hyviä piirteitä muun muassa se, että kunnat ja sairaanhoitopiirit, yritykset ja työnsä ja toimeentulonsa menettäneet ihmiset saavat tässä tilanteessa tukea, ja näiltä osin tuemme kyllä näitä talousarvioesityksen mukaisia menonlisäyksiä. Mutta sitten, niin kuin tässä kollegat edellä oppositiossa ovat todenneet, nämä rakenteelliset uudistukset ja työllisyystoimet, jotka sitten antaisivat sitä luottamusta siihen, että tästä vaikeasta taloudellisesta tilanteesta nousta, antavat pääosin edelleenkin odottaa itseään. Ja niin kuin tuossa totesin, aivan toisenlaisessa tilanteessa kirjoitetun hallitusohjelman mukaisia menonlisäyksiä ei ole pystytty perumaan.

Tässä tilanteessa kristillisdemokraatit esittävät vain hyvin maltillisia lisäyksiä valtion menoihin, ja suurimmat määrärahalisäykset liittyvät vanhustenhoidon tason parantamiseen, terapiatakuun käyttöönottoon ja lapsiperheiden tukemiseen. Monilapsisten perheiden aseman parantamiseksi me esitämme varhaiskasvatusmaksujen poistamista sisaruksilta. Esitämme myöskin lisävaroja, pieniä sellaisia, muun muassa keliakiakorvauksen palauttamiseen ja ruoka-apua jakavien yhdistysten tukemiseen.

Tässä vastalauseessa todellakin nämä meidän veronkevennyksemme kohdentuvat lapsivähennyksen palauttamiseen, omaishoidon tuen verovapauteen, kotitalousvähennyksen korotukseen ja polttoaineverotuksen kevennykseen. Ja me tuossa jo aiemmin olemme vastustaneet myöskin hallituksen lämmityspolttoaineveron kiristystä. Myöskin toivomme, että me saisimme aikaiseksi Suomessa asumistukiremontin, joka myös tulisi sitten omalta osaltaan muuttamaan tällä hetkellä paisuvia asumistuen kustannuksia.

Tässäpä KD:n esitykset lyhyesti.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitoksia. – Mennään sitten kysymyksiin, jos niitä pystyy Teamsista välittämään.

Tiedottaja Heli Kesti, eduskunnan kanslia:

Tällä hetkellä ei näy vielä yhtään kysymystä. Pari toimittaja on paikalla lähetyksessä. – Haluatteko kysyä jotain nyt? Ihan pieni hetki. – Mika Koskinen Iltalehdestä haluaa kysyä. – Eli avaa vain mikrofoni ja kysy.

Toimittaja Mika Koskinen, Iltalehti:

Hyvää päivää! Kuuluuko?

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kyllä kuuluu, kiitos.

Toimittaja Mika Koskinen, Iltalehti:

Kun tässä nyt eletään taloudellisesti ankaria aikoja, niin kysymys joululahjaroista: Summa toki pysyi samana kuin viime vuonna, vaikka vaalit ovat tulossa. Mutta eikö yhtään hävetä jakaa näitä joululahjaroja tällaisena aikana?

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Ne eivät ole joululahjaroja ensinnäkään. Pitkin vuotta valtiovarainvaliokunnan jäsenet näkevät budjetissa sellaisia ongelmakohtia, joissa on ehkä vajaata rahoitusta, tai sitten tulee yhteydenottoja vaikkapa järjestöiltä, jotka ovat joutuneet kovin isoihin ongelmiin. Tai on näitä tiehankkeita, jotka ovat odottaneet vuosia vuoroaan. Näitä sitten kollektiivisemmin katsotaan, mitkä ovat todella ensisijaisia tärkeydeltään, ja niihin sitten ohjataan lisärahoitusta. Tämähän on minimaalisen pieni suhteessa koko budjettiin. Tästä on keskusteltu, miten sitä vielä voimakkaammin yhdessä katsottaisiin, että ne hankkeet, joihin rahaa kohdennetaan, ovat todella ensisijaisia tärkeysjärjestykseltään.

Mutta pitäisin ihan eduskunnan aktiivisen budjettivallan kannalta suotavana, että tämän tyyppinen jatkuisi. Se tietysti on keskustelukysymys joka vuosi eduskuntaryhmien, lähinnä siis hallitusryhmien ja valtioneuvoston välillä.

Toimittaja Mika Koskinen, Iltalehti:

Saisinko tähän vielä lisäkysymyksen?

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Joo, ole hyvä.

Toimittaja Mika Koskinen, Iltalehti:

Esittäisin tässä kohtaa lisäkysymyksen keskustan edustajille ja liittyen nimenomaan tähän joulurahaproblematiikkaan. Teidän kansanedustajanne Mikko Kärnä tuossa jo, ennen kuin tämä tilaisuus alkoi, kertoi julkisuuteen, että 150 000 euroa menee Inariin, oliko Urho Kekkosen kansallispuiston portin rakentamiseen. Eikö tällainen iloitus näistä rahoista kerro aika hyvin siitä, että kyse on nimenomaan joululahjaroista?

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Arto Pirttilahti.

Valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Arto Pirttilahti:

Kiitoksia hyvästä kysymyksestä. Kuten puheenjohtaja tuossa sanoi, jakovaroista me puhumme. Ennen kuin vastaan Kärnä-kysymykseen, niin vielä se, että joka vuosihan tässä esimerkiksi vapaaehtoisjärjestöiltä valtiovarainministeriön virkamiehet tai

ministeriö aina leikkaa pienen siivun pois ja sitten me olemme palauttaneet. Onneksi tänä vuonna näitä sotaveteraanien rahoja ei ole tarvinnut käsitellä enää kahteen vuoteen. Mutta nämähän ovat yleensä olleet niitä asioita, mistä on pikkuisen nypätty, ja sitten me olemme täällä ne palauttaneet takaisin. Nytkin moni vapaaehtoisjärjestö, niin kuin tuossa totesinkin, saa taas sitten sen rahatasonsa kohtuullisesti tasapainoon.

Todellakin tämähän oli julkinen, kun mietintö oli valmis, ja siitä on varmaan iloa sinne pohjoiseenkin, että tämä heidänkin, Kärnän, UKK-puiston portti saa aloitusrahan ja lähtee käyntiin. Kuten tuossa puheenjohtaja Koskinen sanoi, aika monet hankkeet ovat sellaisia, jotka ovat odottaneet vuosia ja jotka eivät välttämättä ole elyn tai Metsähallituksen tai muittenkaan ensisijaisia kohteita. Näitä aloitusrahoja on sitten täällä eduskunnassa poliittisella päätöksellä kohdennettu näihin kohteisiin.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitoksia. – Oliko muita kysymyksiä?

Tiedottaja Heli Kesti, eduskunnan kanslia:

Nyt ei näytä tulevan enempää kysymyksiä.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Ellei, niin kiitoksia kaikille. [Arto Pirttilahti pyytää puheenvuoroa] – Varapuheenjohtaja Pirttilahti.

Valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Arto Pirttilahti:

Ihan vielä jakovaroista ja tiehankkeista: Budjettikirjahan pitää sisällään erittäin ison määrän väylähankkeita. Siellä on tiestölle, rautatiestölle, valokuituverkkoihin. Tämä on hyvin pieni osa, mitä jakovaroilla tehdään. Muun muassa tämä koronavuosi on käynnistänyt niitä hankkeita, ja niille tulee lisärahoitukset ensi vuodelle. Se on tosi tärkeää Suomen eri puolilla saavutettavuuden osalta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Johannes Koskinen:

Kiitoksia kaikille. Yhteydetkin ovat pelanneet hyvin.

Tältä erää tiedotustilaisuus on päättynyt. Salissahan tästä keskustellaan sitten ensi viikolla tiistaina.